

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Länsstyrelsen i Jämtlands län Strukturfonderna
Ank. 2009 -02- U 4
Dnr 30441-97-08

2009-01-14

Slutrapport småprojekt Gränsstrategisk krishantering Norge-Sverige – ”En investering för framtiden”

1. Sammanfattning

Målet med projektet var att utreda förutsättningarna för en djupare samverkan mellan berörda krisaktörer i gränsområdet; Tanums, Strömstads och Dals-Eds kommuner, Västra Götalandsregionen, Polismyndigheten och Länsstyrelsen Västra Götalands län, Haldens, Aremarks, Fredrikstads och Sarpsborgs kommune, Fylkesmannen Östfold samt Östfolds Politidistrikt. Projektet skulle också kartlägga vilka ledningsstrukturer, kommunikationsmodeller och krishanteringskulturer som råder hos olika krisaktörer i gränsområdet. Syftet med en sådan kartläggning var att undersöka behovet av ett eventuellt huvudprojekt där fördjupade studier av krishantering i ett helhetsperspektiv kan skapa förutsättningar för och underlätta lokala och praktiska former för samverkan vid resurskrävande och långvariga extraordinära händelser i gränsområdet.

Projektet har tillsammans med medfinansiärerna genomfört ett inventeringsseminarium, en kompetensutvecklingsinsats om klimatförändringar, ett studiebesök och ett table top spel. Projektledningen har genomfört nio projektmöten för analyser av genomförda aktiviteter.

Ett antal riskscenarier som järnvägsolycka, brand i köpcentrum, olycka till sjöss, CBRN(E)-olycka, Svinesundsbroolycka, pandemi, extremväder (klimatförändringar) har lyfts fram vid inventeringsseminariet. Var och en av dessa scenarier kan utvecklas till en extraordinär händelse vilken kan äventyra viktiga samhällsfunktioner och hota stora ekonomiska värden. Projektet har nått framgång med att engagera målgruppen och har påvisat behovet av ett utvecklat gränsstrategiskt samarbete inom krishanteringsområdet.

1.1 Projektets slutsatser

En gränsöverskridande krishantering före, under och efter en extraordinär händelse i gränsområdet är viktig att vidareutveckla och kan med fördel bearbetas i ett huvudprojekt på regional och kommunal nivå. I projektet har särskilda behov framförts där ett utvecklat samarbete har ett mervärde för samverkan inom bl.a. räddningstjänst, psykosocialt arbete, ambulanstransporter, sjukvård, information, larmning och kommunikationskanaler. Samverkansformerna kommer i ett huvudprojekt att medföra djupstudier av ett regionalt och kommunalt lednings- och stabssamarbete, gemensamma informationsstrategier, konsekvensanalyser för drabbade och berörda i händelser på land och till sjöss. Vilka gemensamma kompetensutvecklingsinsatser och övningar som är nödvändiga att upprätthålla i gränsområdet är också viktigt att utreda. Begreppet extraordinär händelse har en vidare mening än vad som avses med räddningstjänst och projektet har påvisat att det norska och svenska krishanteringssystemet har påfallande likheter och bygger på grundläggande principer

om ansvar, närhet och likhet. Det finns sålunda enligt Länsstyrelsen Västra Götalands län och Östfold politidistrikts uppfattning goda möjligheter att utvidga, utveckla och fördjupa det regionala och kommunala samarbetet i gränsområdet för att öka förmågan att hantera en besvärlig krissituation.

I ett nytt och vidgat huvudprojekt "Gränsstrategisk krishantering" är det också viktigt att samverka med andra pågående projekt som påverkar krishanteringsarbetet i gränsområdet.

2. Bakgrund

Slutsatser från projektet "Gränslös riskanalys 2005 – 2007":

Det är viktigt att gränsrådets nätverk fortsätter att utvecklas, främst då med inriktning på gemensamma tabletop-övningar. Kretsen av övade kan med fördel utökas med fler deltagare som möts vid en skadeplats. T.ex. insatsledare för räddningstjänsterna, polisinsatschefer, sjukvårdsledare, medicinskt ansvarig. Motsvarande på norsk sida: insatsledare, fagledere brann, sanitet og politi samt operativ leder helse. Nätverket bör utvecklas att omfatta även andra aktörer som kommer in i ett senare skede, t.ex. representanter för beredskap och krishantering i kommuner och fylke/län. Strategisk samverkan vid stora, resurskrävande och långvariga händelser i gränsområdet bör också studeras vidare.

Sedan en räddningstjänstinsats avslutats vidtar krishanteringens nästa fas. I denna ingår t.ex. att identifiera omkomna, sjukvårdsinsatser av skadade, psykosocialt omhändertagande, åtgärder för anhöriga och andra berörda och även rent praktiska frågor som husrum, transport, ekonomi med flera problem som direkt följer av en större olycka. Inte sällan ställer sådana situationer särskilda krav på krishantering hos i första hand berörda kommuner men också hos de kommuner vars invånare drabbats. Identifieringsarbete och sjukvårdsinsatser kan också komma att kräva stor samverkan vid olyckor i gränsområdet vilket framgår av de scenarier som studerats i "Gränslös riskanalys 2005 – 2007".

Ett aktivt modernt krishanteringsarbete innebär beredskap för att hantera en kris i skedena före – under – efter. Vad som studerats i projektet "Gränslös riskanalys 2005 – 2007" gäller samverkansinsatser inom räddningstjänstområdet i fasen "under". Ett annat projekt har utvecklat samarbetet mellan räddningstjänsten i Strömstads kommun och Halden brannvesen. Då den operativa räddningstjänstinsatsen vanligtvis utgör en del av en krishanteringsprocess var det angeläget att hela området studerades i småprojektet Gränsstrategisk krishantering vad avser möjligheter till samverkan, resursutnyttjande, kompetensutveckling m.m. Allt för att åstadkomma ett säkrare samhälle i gränsområdet till gagn för såväl människor som miljön. Det bör också påpekas att alla krishändelser inte omfattas av räddningstjänstbegreppet men också i sådana fall är det angeläget att förutsättningarna för samverkan studeras.

Projektarbetet har hanterat skedet "före" genom att kartlägga behov av kompetensutveckling och gränsoverskridande kommunikation, bl.a. genom att ge samtliga aktörer inblick i varandras ansvars- och kompetensområden. Inventeringsseminariet har översiktligt kartlagt och analyserat sådana riskförhållanden som ligger utanför räddningstjänstområdet och då även hur framtida klimatförändringar kan komma att påverka samverkan och krisledning i gränsområdet, allt för att skapa underlag för ett effektivt förebyggandearbete samt för att bygga förtroende mellan aktörer vid olika kriser.

En annan fråga av vikt är samverkan i information till allmänheten och de komponenter som krävs för att åstadkomma en gemensam bild av den aktuella händelsen hos samtliga aktörer på båda sidor om gränsen.

För skedet "efter" har diskussioner förts hur utvärdering/evaluering av krishantering i gränsområdet kommer att studeras.

3. Projektbeskrivning och uppfyllelse av mål och målgrupp

3.1 Mål

Detta inledande projekt har utrett förutsättningarna för en djupare samverkan mellan berörda krisaktörer i gränsområdet. Vidare har projektet kartlagt de olika ledningsstrukturer som råder inom olika aktörsområden samt vilka användbara kommunikationsmodeller och företagskulturer som finns. Allt i syfte att undersöka om behov finns för ett eventuellt huvudprojekt där de frågor som belysts i denna beskrivning görs till föremål för fördjupade studier samt behov av fortsatt gränsöverskridande kompetensutveckling inom krishanteringsområdet.

- Projektet har nått en framgång med att engagera målgruppen till ett fortsatt samarbete med en samsyn på att fortsätta med ett huvudprojekt. Önskan har visat sig stor bland aktörerna för att genomföra en gemensam utveckling av krishantering i gränsområdet. Önskemål har även lyfts fram om att utöka aktörerna till att omfatta de svenska kustkommunerna i Bohuslän, flera kommuner i Östfold, samt att involvera Helse Sör/Öst och SOS Alarm AB i huvudprojektet.

Mätbara mål:

Engagera aktuella projektaktörer till att utveckla en gränsstrategisk samverkan

- Inbjudan till projektet sändes ut till presumtiva medfinansiärer inom krishanteringsområdet. Inbjudan mottogs väl med fulltalig medverkan.

Arrangera heldags inventeringsseminarium.

- Inventionsseminarium genomfördes med samtliga medfinansiärer i Strömstad 2008-06-05.

Arrangera en föreläsning inom ett riskområde.

- Föreläsning genomfördes av Jarle Leknes-Kilmork om nationellt klimatprojekt i Norge, 2008-09-26 vid Fredrikstad kommun. Val av föreläsningens område är gjort med hänsyn till framlagda önskemål vid inventeringsseminariet i Strömstad.

Arrangera studiebesök hos aktörer som väljs efter inventeringsseminariet.

- Se besök ovan vid Fredrikstad kommun.

Arrangera en tabletop-övning enligt valt scenario som dokumenteras på sätt som beskrivs ovan.

- En förmodad konsekvens av klimatförändringar kan vara långa torrperioder med förhöjd skogsbrandrisk under sommarhalvåret. Table top övningen avhandlade ett skogsbrandscenario under sommartorka i gränsområdet, Aremark och Dals Ed. Table top övningen genomfördes med medfinansiärer i Fredrikstad 2008-09-26.

3.2 Målgrupp

Aktörerna har varit representanter för beredskap och krishantering inom Halden, Aremark, Sarpsborg, Fredrikstad, Strömstad, Dals Ed och Tanums kommuner, Östfold Fylke, Östfold Politidistrikt, Polismyndigheten i Västra Götalands län, Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Målgruppen har inbjudits till tre tillfällen och projektet har därmed nått samtliga aktörer.

3.3 Verksamhetsbeskrivningen

Aktiviteter har genomförts för att uppfylla vision och mål om ett fortsatt och utvecklat gränsstrategisk krishantering enligt projektplan. Aktörerna har engagerats i följande aktiviteter: inventeringsseminarium, studiebesök Fredrikstads kommun, föreläsning inom klimatområdet samt table top övningar.

Därutöver har samverkansmöten genomförts med småprojektet Gränslös Räddningstjänst vid två tillfällen, 2008-06-05 och 2008-10-08.

Vidare har projektledningen haft nio arbetsmöten.

4. Indikatorer

6 kvinnor äldre än 24 år och 16 män äldre än 24 år har deltagit i projektet under hela projektperioden.

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

I projektet har särskilda behov inom krishantering framförts där ett utvecklat samarbete har påvisat ett mervärde för samverkan och samordning inom t.ex. räddningstjänst, psykosocialt arbete, ambulanstransporter och sjukvård, information, larmning, kommunikationskanaler.

5.2 Bättre miljö

Inte aktuellt i småprojektet

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Inte aktuellt i småprojektet

5.4 Etnisk mångfald och integration

Inte aktuellt i småprojektet

6. Projektets övriga resultat och erfarenheter

Se punkt 1.1 Projektets slutsatser

7. Gränsregionalt samarbete efter Interreg-projektets slut

Se punkt 1.1 Projektets slutsatser

8. Resultatspridning samt skyltning

Information har lämnats vid Gränsrådets möte 2008-10-23.

Media har inbjudits till information om projektet 2008-12-03--04. Strömstads Tidning deltog vid informationen (artikel bifogas). Marknadsföring av projektet har gjorts till medverkande aktörer i samband med de olika aktiviteterna. Information har även lämnats till projektet "Gränslös räddningstjänst" – Halden brannvesen-Strömstad räddningstjänst.

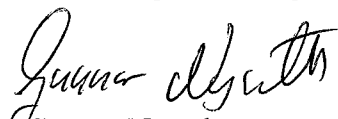
9. Kopplingar till andra projekt

Projektet har genomfört samverkan vid två tillfällen, 2008-06-05 och 2008-10-08 med Småprojekt Gränslös räddningstjänst" – Halden brannvesen - Strömstad räddningstjänst. Vid dessa möten har möjligheterna till ett gemensamt huvudprojekt diskuterats. Diskussionerna

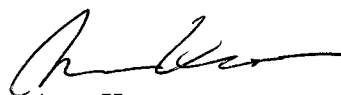
har resulterat i att eventuella huvudprojekt bör bedrivas i två åtskilda projekt men att samverkan bör ske mellan projekten. Gränslös räddningstjänst är ett lokalt projekt och gränsstrategisk krishantering är ett regionalt projekt.

10 Övrigt

Projektet har nått framgång med att engagera målgruppen och har påvisat behovet av ett utvecklat gränsstrategiskt samarbete inom krishanteringsområdet.

Gunnar Nyseth
Östfold Politidistrikt

Arne Kroon
Länsstyrelsen Västra Götaland län

